

Schrijftalent gezocht!

In deze Militaire Spectator is plaats gemaakt voor een gastcolumn. Deze keer gaat R. Rhemrev in op de Nederlandse trainingen voor Afghaanse ondernemers in Uruzgan. Wat was het resultaat van deze inspanningen? De redactie van de Militaire Spectator daagt ook andere lezers uit om een gastcolumn te schrijven. Het thema is vrij, maar moet passen binnen de formule van het tijdschrift. De boodschap moet relevant zijn voor de lezers.

Het moet gaan om een gefundeerde eigen mening, om een logisch opgebouwd betoog en de feiten moeten kloppen en verifieerbaar zijn. Een bijdrage mag maximaal duizend woorden tellen. U kunt uw gastcolumn sturen naar de bureauredactie (zie colofon). De redactie wacht uw bijdrage met belangstelling af.

De hoofdredacteur

Nederlandse inzet laat 'footprint' achter in Uruzgan

Luitenant-kolonel (R) R.W.V. Rhemrev

Het is maart 2008 wanneer ik voet aan grond zet op Kamp Holland, Uruzgan. Mijn eenheid, PRT 5, mijn groep IDEA¹. Onze opdracht is duidelijk: ontwikkel een op maat gesneden opleiding voor het lokale midden- en kleinbedrijf (MKB) en ondersteun de activiteiten om een microkredietbank te vestigen in Tarin Kowt. En omdat we er toch zijn: maak een start met een *Business Development Centre* van waaruit straks ondernemers verder opgeleid en begeleid kunnen worden. Een bijzondere opdracht.

De start blijkt moeizaam. De lokale ondernemers zijn er wel maar laten zich moeilijk mobiliseren. Bovendien beconcurreren ondernemers van verschillende stammen elkaar, maar wie hoort bij welke stam? We besluiten te beginnen op de wekelijkse bazaar van Kamp Holland. Via de bazaar-oudste (niet in leeftijd maar in aanzien) weten we acht lokale ondernemers te interesseren voor een bijeenkomst waarin we vragen welke kennis zij nodig hebben om beter te ondernemen. De reactie is flauwtjes, eigenlijk wil men wel beter ondernemen maar de tijd om

basic economic skills te ontwikkelen ontbreekt: vandaag moet er eten op tafel komen, morgen zien we wel verder. We gebruiken al onze overtuigingskracht om ze naar een tweede bijeenkomst te krijgen.

Cursus op maat: 'Start Improve Your Business'

De ondernemers die onze bijeenkomsten bezoeken, ontberen veel kennis. Geen wonder in een land dat de laatste twintig jaar is geteisterd door oorlogen, bezettingen en een totalitair bewind onder de Taliban. Dankzij onze tolk - een *native speaker* en gemilitariseerde Nederlander van Afghaanse afkomst - vinden we aansluiting bij de culturele gewoonten van Afghanen. Zo lukt het om een door de *International Labour Organisation* (ILO)² ontwikkelde opleiding 'Start Improve Your Business' op maat te maken voor hun specifieke behoefte. We beginnen met onderdelen als inkoop, voorraadbeheer, basismarketing, kostprijsberekening. We besluiten dat een aantal modules, zoals businessplanning en mens en productiviteit, op een later moment aan de orde zullen komen zodra die behoefte bij hen ontstaat.

Intensief overleg met Nederland leidt tot een opzet voor de eerste training die door een gecertificeerd IDEA-trainer in mei 2008 wordt

¹ IDEA staat voor *Integrated Development of Entrepreneurial Activities* (www.idea-listen.nl).

² IDEA gebruikt een door de ILO (www.ilo.org) ontwikkelde training, speciaal gericht op de groep mensen die in hun eigen levensonderhoud voorzien door een bedrijf te starten.

gegeven. Het idee is dat een aantal opgeleide ondernemers over een paar jaar zelf trainer worden om ervoor te zorgen dat de kennis wordt doorgegeven.

Oprichting micro-kredietbank

In het hele lokale ondernemerschap zien we een belangrijke rol weggelegd voor de nog op te richten micro-kredietbank, de *Islamic Investment Finance Cooperative Bank*. Na een lange aanloop is de realisatie van deze bank in juli 2008 een feit. De lokale staf van deze bank wordt door de NGO *World Council of Credit Unions* (WCCU) met steun van het PRT in april 2008 geselecteerd en opgeleid. De bankmedewerkers zullen later ook de training *Start Improve Your Business* in aangepaste vorm volgen, maar de kern blijft: beter ondernemen. Door deze cursus te volgen, kan de kredietverlener de door ons getrainde ondernemers begeleiden én zij kunnen op termijn zelf trainer worden om een duurzame ontwikkeling van het MKB te garanderen. Een mooi perspectief, maar zal het ook zo gaan?

Terug in Afghanistan

In 2010 komt een lang gekoesterde wens uit: nog een keer terug om de in 2008 gestarte trainingen te vervolgen met een 'train the trainer'-programma. Kamp Holland is in twee jaar tijd behoorlijk veranderd. Het aantal militairen is toegenomen door de komst van de Amerikanen die medio 2010 het commando van Nederland zullen overnemen. Ik zie ook veel bekenden, vooral van Afghaanse zijde en er volgen hartelijke ontmoetingen met de ondernemers op de bazaar.

Belangrijkste constatering: de in 2008 gestarte SIYB-cursussen hebben veel belangstelling gewekt, mijn IDEA-collega's hebben al zo'n tweehonderd lokale ondernemers getraind. Ook werden twee trainers opgeleid. Zij vertrokken echter om elders als trainer aan de slag te gaan. Opnieuw wordt er door mijn voorgangers intensief gezocht naar nieuwe trainers. Er worden er vier gevonden: een arts, een informaticus en twee ondernemers – allen lokale Afghanen met een missie: hun eigen volk helpen. Vijf zeer intensieve weken volgen. Daarna leggen ze

individueel proeven van bekwaamheid af en verdienen het ISAF certificaat 'Basic SIYB-trainer'.

De nieuwe trainers beginnen direct met een werving onder lokale ondernemers. Hun motto: *'Do you want to improve your business, now there is a course at the TK-Business Development Centre'*. Ook wordt contact gezocht met de micro-kredietbank om bankmedewerkers op te leiden. Vlak voor ons vertrek zien we video-materiaal van de eerste trainingen. Het ziet er goed uit! Maar zal dit blijvend zijn?

Hoe staat het nu?

Ik vraag me in de jaren erna regelmatig af of ons trainingsconcept stand heeft gehouden. Met de nodige moeite lukt het me mailcontact te krijgen, en wat blijkt: het werkt nog steeds, geweldig! Niet helemaal in de vorm die we achterlieten: het *Business Development Centre* houdt eind 2012 op te bestaan (einde project), maar de trainers gaan in allerlei vormen door, als plaatselijke consultant voor kleine ondernemers en als directe hulp bij de dagelijkse praktijk. En ook dat ontwikkelt zich weer: het laatste mailcontact van oktober 2014 leert dat de trainers een overeenkomst hebben gesloten met het *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ) om honderdvijftig mensen op te leiden. Daarbij worden de oorspronkelijke modules SIYB weer gebruikt. De cursussen starten begin 2015.

Contact met deze Afghanen laat minstens drie zaken zien: ze leven, ze werken en ze hebben de vrijheid om te communiceren. Daarmee wordt het Nederlandse succes zo zichtbaar. We hebben op het terrein van de ontwikkeling van het MKB een 'footprint' achtergelaten en daarmee trotseren we de criticasters die vaak twijfelen aan het nut van onze missies. Om een uitspraak van de naamgever van mijn regiment (Van Heutsz) te citeren: *'Het moet, dus het kan'*.

Mijn contact sluit zijn mailtje af met deze woorden: *Now Afghans have great hope and wishes to new government. The new president is an educated and honest person, hope to have peaceful and stable Afghanistan and all the world.* ■